

AHVENANMAAN ITSEHALLINNON KEHITTÄMINEN – AHVENANMAA-KOMITEAN 2013 LOPPUMIETINTÖ

Johdanto

Valtioneuvosto asetti 19.9.2013 parlamentaarisesti kokoonpannun komitean, jonka tehtävänä oli laatia ehdotus Ahvenanmaan itsehallintojärjestelmän uudistamiseksi. Toimeksiantonsa mukaan komitean tuli vuoden 2014 loppuun mennessä valmistella jatkovalmistelun linjauksia koskeva välimietintö sekä hallituksen esityksen muotoon laadittu loppumietintö 30.4.2017 mennessä. Komitea on 16.6.2017 luovuttanut loppumietintönsä (OM julkaisu 33/2017) oikeusministeriölle.

Tausta

Komitean toimeksiantoon kuului pääasiassa ehdottaa yhteiskuntakehityksen edellyttämiä itsehallintojärjestelmän ja itsehallintolain uudistuksia sekä valmistella ehdotus itsehallintoa koskevaksi nykyaikaiseksi lainsäädännöksi. Komitean tuli myös ehdottaa toimenpiteitä taloudellisen itsehallinnon kehittämiseksi. Lisäksi komitealle kuului tarkistaa maakunnan ja valtakunnan välistä toimivallanjakoa sekä ehdottaa muutettaviksi sellaisia toimivaltasäännöksiä, jotka ovat käytännössä aiheuttaneet tulkintaongelmia.

Komitea esitti välimietinnössään (OM mietintöjä ja lausuntoja 6/2015) linjaukset Ahvenanmaan itsehallinnon kehittämiseksi. Välimietinnössä komitea esitti näkemyksensä muun muassa mahdollisuuksista yksinkertaistaa uusien lainsäädännöalojen siirtämistä Ahvenanmaan maakuntapäivien lainsäädäntövaltaan koskevaa menettelyä sekä lisätä Ahvenanmaan taloudellista itsehallintoa. Loppumietinnön valmistelussa komitea noudatti pääasiassa välimietinnössä lakkoon lyötyjä linjauksiaan.

Tavoitteet

Esitysehdotuksessaan komitea ehdottaa kokonaan uuden Ahvenanmaan itsehallintolain säätämistä. Tarkoituksena on ajantasaisen lain säätäminen ja mahdollisuuksien luominen itsehallinnon kehittämiseksi nykyistä joustavammalla tavalla. Vireillä olevan uudistamisen keskeisenä tavoitteena on Ahvenanmaan itsehallintojärjestelmän luominen, joka olisi nykyistä dynamisempi ja joka ajan myötä mahdollistaisi eri toimivalta-alueiden joustavamman siirtämisen Ahvenanmaan maakuntapäiville. Ahvenanmaan yhteiskunta saisi täten enemmän vaikutusvaltaa sellaisten yhteiskunnallisten muutosten toteuttamiseksi, jotka ovat tarpeen Ahvenanmaan sopeuttamiseksi eri yhteiskuntasektoreilla tapahtuvaan jatkuvaan kehitykseen. Lisäksi ehdotetaan muun muassa itsehallinnon kulujen rahoittamista koskevan tasoitusjärjestelmän joustavoittamista.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunnot pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse.

Eduskunnan ja Ahvenanmaan maakuntapäivien poliittisilla ryhmillä on tarvittaessa mahdollisuus lausua komiteamietinnöstä.

Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivuilta Ohjeet -> Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@om.fi.

Jos lausunto annetaan organisaation nimissä, tulee huolehtia siitä, että lausunnon hyväksyminen tapahtuu organisaation käytäntöjen mukaisesti. Lausuntopalvelu.fi:ssä lausunnotuonnoksen voi lähettää toiselle käyttäjälle hyväksyttäväksi ennen lausunnon julkaisua. Myös hyväksyjän tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:n käyttäjäksi. Kaikki annetut lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä.

Aikataulu

Lausunto pyydetään toimittamaan **viimeistään perjantaina 15.9.2017** klo 16.15 mennessä oikeusministeriölle.

Valmistelijat

Lisätietoja asiasta antavat:
Lainsäädäntöneuvos Janina Groop-Bondestam, puh. 02951 50334 ja neuvotteleva virkamies Maiju Tuominen, puh. 02951 50088, sähköpostiosoite etunimi.sukunimi@om.fi.

Linkit

http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/80069/OMML_33_2017_Aland-Ahvenanmaa.pdf?sequence=1 - Slutbetänkande/ Loppumietintö

Lausuntopyyntö

Lausuntopyyntö on jaettu ehdotetun lain lukujen mukaisesti alaotsikoihin. Lausuntopalautteen käsittelyn helpottamiseksi pyydämme jäsentämään lausuntonne vastaavalla tavalla. Lisäksi pyydämme vastauksia 5 lukuun kohdistuviin yksityiskohtaisempiin kysymyksiin. Vaikka kyseessä on ehdotus uudeksi laiksi, on komiteamietintöön haluttu sisällyttää rinnakkaistekstit kuvaamaan lakiehdotuksen eroja voimassa olevaan lakiin verrattuna. Ehdotetut uudet säännökset sisältyvät normaalikäytännöstä poiketen rinnakkaistekstien vasemmanpuoleiseen palstaan.

1 luku Ahvenanmaan itsehallinto

2 luku Maakuntapäivät ja Ahvenanmaan hallitus

3 luku Ahvenanmaan kotiseutuoikeus

4 luku Ahvenanmaan maaherra ja Ahvenanmaa-asioiden valtuuskunta

5 luku Lainsäädäntö

- lausunnonantajista viranomaistahoja pyydetään oman hallinnonalansa näkökulmasta arvioimaan 26, 28 ja 30 §:n toimivaltuusluetteloissa lueteltujen toimivalta-alojen otsikointia ja niiden perusteluja, ovatko ne oikeita ja riittäviä, mitä täydennyksiä tarvittaisiin? Ovatko niissä käytetyt juridiset käsitteet ajan tasalla ja oikeita?- lausunnonantajista viranomaistahoja pyydetään oman hallinnonalansa näkökulmasta arvioimaan yleisellä tasolla lakiehdotuksen 28 §:n hallinnollisia, taloudellisia ja muita vaikutuksia, jotta näistä voitaisiin kertoa laajemmin hallituksen esityksessä.

6 luku Tuomiovalta

7 luku Hallinto

8 luku Aloite, neuvottelu, kuuleminen, virka-apu ja toimivaltariidat

9 luku Ahvenanmaan talous

10 luku Kansainväliset velvoitteet

11 luku Euroopan unionin asiat

12 luku Virkakieli ja kielelliset oikeudet

13 luku Erityisiä säännöksiä

14 luku Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Suhde perustuslakiin ja lainsäätämisyjärjestykseen

Yleisperustelut (Nykytila ja sen arviointi, Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset, Esityksen vaikutukset, Hallituksen esityksen valmistelu)

Muuta

HUOM.! Valtion viranomaisen lausunto on oltava saatavilla myös ruotsiksi.

Voit jättää liitteitä lausunnon yhteyteen. Sallittuja tiedostoformaatteja ovat: pdf, doc, docx, xls, xlsx, ppt, pptx, csv, txt, rtf, zip, jpg, jpeg, png, gif and tif. Liitetiedostojen koko tulee olla pienempi kuin 50 Mb.

Manninen Sami
Oikeusministeriö

Groop-Bondestam Janina
Oikeusministeriö